

Градецька Наталія Миколаївна
доцент кафедри соціально-гуманітарних та правових дисциплін Київського інституту Національної гвардії України, кандидат юридичних наук, доцент
Наумкін Михайло Владиславович
курсант 213 навчальної групи Київського інституту Національної гвардії України.

ВПЛИВ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НГУ НА ВИКОНАННЯ ПРАВООХОРОННИХ ФУНКЦІЙ

Дослідження ціннісних орієнтацій військовослужбовців НГУ становить великий науковий і практичний інтерес, оскільки вони несуть відповідальність за забезпечення громадського порядку і безпеки громадян нашої країни.

Система цінностей і ціннісних орієнтацій визначає змістовий бік розвитку та саморозвитку особистості й акумулює засади її ставлень до: навколишнього світу, інших людей, самої себе; формує основу світогляду та життєвої активності; сприяє позитивній мотивації щодо подальшого професійного та особистісного самовизначення. Ціннісні орієнтації – це найважливіші елементи структури особистості, що формуються в процесі засвоєння соціального досвіду та проявляються в цілях, ідеалах, переконаннях, уявленнях. Вони є фактором регуляції поведінки та взаємовідносин людини.

Система ціннісних орієнтацій виражає внутрішню основу відносин особистості до дійсності та створює змістовну сторону її спрямованості. Зумовлюючи лінію поведінки людини, її конкретні вчинки, ця система виступає в якості мотивів, тобто показує, в ім'я чого людина чинить так чи інакше, або проявляє бездіяльність; які цілі переслідує (моральні чи аморальні, з особистою вигодою чи з користю для суспільства). Тобто ціннісні орієнтації можуть бути каталізатором як позитивних вчинків (високоморальних), так і негативних (аморальних). Ціннісним орієнтаціям особистості притаманна характеристика проактивності. Тобто, поведінка людини виявляє залежність від прийняття конкретних рішень, особа приймає відповідальність за власне життя, спроможна підкоряти почуття цінностями за власним вибором, ініціює життєдіяльність і за неї відповідає. Ціннісні орієнтації, виконуючи селекційну функцію щодо напрямів діяльності людини, здійснюють відповідний вплив на функції цілепокладання, прогнозування, планування, самоорганізації, контролю і корекції поведінки, комунікації тощо. Зазначені функції безсумнівно притаманні правоохоронній діяльності військовослужбовців НГУ, що й визначає актуальну необхідність діагностики розвитку професійно-важливих якостей особистості, необхідних для ефективної реалізації цих функцій. Крім того, ціннісні орієнтації відіграють певну роль у детермінації мотивації через консолідацію спрямованості на життєві цілі, ідеали, прагнення тощо [1, с. 465–475].

Ціннісні орієнтації є однією з пріоритетних складових діяльності військовослужбовців НГУ при виконанні правоохоронних функцій. Також варто відмітити, що ціннісні орієнтації можна розглядати як важливий та потужний інструмент при створенні настрою військовослужбовців НГУ на високу ефективність професійної діяльності, високу якість службово-бойової діяльності.

Професійна поведінка, притаманна військовослужбовцям НГУ, повинна проходити через оцінку її відповідності системі внутрішніх (особистісних) та зовнішніх (людських) цінностей. Така поведінка вирізняється професійністю та успішністю. При цьому поняття «успішність професійної поведінки військовослужбовця НГУ», ґрунтуючись на соціальних цінностях, починає визначатися цінністю такої поведінки не тільки для військовослужбовця безпосередньо, але й для оточення. При цьому відбувається поєднання особистісного, корпоративного та загальносоціального рівнів як таких, що формують належну поведінку військовослужбовця НГУ.

Можна говорити про те, що під час діяльності військовослужбовця НГУ відбувається тісний зв'язок між діяльністю та ціннісними орієнтаціями самого працівника. Важливість ціннісних орієнтацій військовослужбовця НГУ для належного виконання ним професійних обов'язків пояснюється тим, що вони співвідносяться з категоріями норм та цінностей, а також нормативно-ціннісними системами, в яких провідне місце посідає професійна етика, що поєднує професійні стандарти реалізації правоохоронних функцій.

На формування ціннісних орієнтацій значно впливає професійна підготовка, практична діяльність, а також система норм, які утворюють етичні стандарти поведінки військовослужбовця НГУ. Ураховуючи те, що етичні норми за своєю сутністю є вираженням цінностей суспільства, можна стверджувати, що утворені зовнішньо ціннісні орієнтації військовослужбовця НГУ є результатом усвідомлення та практичного застосування ним етичних норм та стандартів. Окреслене дає підстави підсумувати, що (поєднуючись з етичними стандартами професійної діяльності) ціннісні орієнтації військовослужбовця НГУ формують самобутній аксіологічний вимір правоохоронної професійної діяльності [2, с. 68–73].

Вищий навчальний заклад здійснює істотний вплив на формування ціннісних орієнтацій, виконуючи функцію трансляції цінностей і залучаючи особистість до цінностей соціуму та культури майбутньої професії. Важливу роль при формуванні ціннісних орієнтацій військовослужбовців НГУ відіграє цикл соціально-гуманітарної підготовки. Соціально-гуманітарна підготовка – це неперервний процес, який включає комплекс організаційних, соціологічних, педагогічних, психологічних, інформаційно-пропагандистських, правових, культурно-просвітницьких, соціальних та індивідуальних заходів, які спрямовано на усвідомлення курсантами гуманітарної політики держави і системи цінностей. Тому вона сама по собі є соціально цінною як спосіб впровадження гуманістичного ставлення, формування світогляду та життєвої позиції, гармонійного розвитку, формування громадян-патріотів і фахівців

високого рівня, сприяє реалізації громадянських прав і свобод, гуманітарної політики держави.

Адекватний рівень соціально-гуманітарної підготовки дозволить вільно орієнтуватись у системі політичних, суспільних, громадських інститутів, а також реалізувати свої права, свободи і обов'язки. Суспільство формує запит на фахівців з високим розвитком пізнавальних здібностей, креативним мисленням, аналітичними здібностями, здатного до прояву ініціативи і самостійності, відповідальності, наполегливості у досягненні цілей. Соціально-гуманітарна підготовка в навчальному процесі дозволяє здійснювати науковий аналіз потреб і запитів суспільства, ефективно впроваджувати державну політику, удосконалювати методи і засоби навчання й управління [3, с. 507–510].

Модернізація військової її освіти означає необхідність професіоналізації та гуманізації освітнього середовища закладу вищої освіти, створення умов морального виховання офіцера, формування його загальної та професійної культури. Предмети соціально-гуманітарного циклу можуть сприяти формуванню особистої моральної культури курсанта, що безпосередньо впливає на загальну систему моральних цінностей при службі в майбутньому. Зміцнення морально-духовних якостей курсантів ВВНЗ освіти буде сприяти високій патріотичній позиції, що допомагає майбутнім офіцерам гідно виконувати обов'язок перед державою та народом.

Список використаних джерел:

1. Андросюк В. Г. Ціннісні орієнтації особистості як критерій інформаційної компетентності слідчого Національної поліції України. The 6 th International youth conference «*Perspectives science and education*» (December 14, 2018) SLOVO/WORD. С. 465-475.

2. Новіков М. М., Погрібний І. М. Роль ціннісних орієнтацій особи у формуванні аксіологічного виміру діяльності працівника Національної поліції України. *Юридичний бюлетень*. 2020. № 16. С. 68–73.

3. Духаніна Н. М., Лесик Г. В. Взаємозв'язок ціннісних орієнтацій молоді та соціально-гуманітарних дисциплін вузівського циклу. *Молодий вчений*. 2018. № 5(2). С. 507–510.